

Suomi ja Ruotsi globalisaation aikakaudella

Elli Heikkilä

Vuoden 1809 valtionjaon 200-vuotismuiston myötä on Hanasaaren – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus ja sen pääelin Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto laittanut alulle kahdenvälisen projektin, 1809 – Uusi Suomi, uusi Ruotsi. Tähän liittyen Hanasaari järjesti yhteistyössä Institutet för framtidsstudierin (Tulevaisuustutkimuksen laitos) sekä muun muassa Siirtolaisuusinstituutin kanssa Ihmisten liikkuvuus: Suomi ja Ruotsi globaalissa muuttoliikkeessä -seminaarin ja tutkijatapaamisen 21.–22.11.2008 Espoon Hanasaareissa.

Maailmanlaajuinen muuttoliike lisääntyy jatkuvasti ja trendi viimeisellä vuosikymmenellä antaa merkkejä siitä, että ihmisten liikkuvuus valtionrajojen yli on keskeinen tulevaisuuskysymys. Tämän hetken tietojen valossa kysymme, millaisia mahdollisuuksia ja haasteita ihmisten liikkuvuus sisältää. Seminaarissa esiteltiin kaksi ajankohtaista raporttia. Den stora utmaningen: Internationell migration i en globaliserad värld -raportti on vastikään luovutettu Ruotsin Globaliseringsrådetille. Siirtolaisuusinstituutti on hiljattain julkaissut tutkimuksen Väestön ja työvoiman kansainvälistyminen nyt ja tulevaisuudessa. Viimeksi mainittu raportti löytyy instituutin kotisivuilta: http://www.migrationinstitute.fi/pdf/Siirtolaisuustutkimuksia_A30_ESR.pdf

Tutkimusjohtaja Bo Malmberg ja fil.tri Charlotta Hedberg toivat Ruotsin raportissa esille, että kansainvälinen muuttoliike kasvaa ja sen monimuotoisuus lisääntyy. Tämä johtuu siitä, että kansainvälisessä muurossa on tullut mukaan lisää maita ja muuton syyt ovat vaihtelevat. Ruotsi on saanut maahanmuuttajia etenkin Irakista, Puolasta, Tanskasta, Somaliasta, Saksasta, Thaimaasta, Suomesta, Kiinasta ja Norjasta vuonna 2007. Muuttajista usea on ollut korkeasti koulutettu. Kiinalaisista, jotka muuttivat Ruotsiin vuosina 2001–2004, noin 80 prosenttia oli korkeasti koulutettuja. Saksasta tulleissa heidän osuutensa oli myös huomattava eli runsas 70 prosenttia. Suomesta Ruot-

siin muuttaneista vastaavana ajanjaksona korkeasti koulutettuja oli yli 55 prosenttia. Joillakin maahanmuuttajaryhmillä on korostunut perusasteen koulutusta, kuten somaleilla (yli 60 prosenttia) ja thaimalaisilla (noin 55 prosenttia), jotka muuttivat Ruotsiin vuosina 2001–2004.

Seminaarin yhteydessä oli myös paneelikeskustelu Globaalin muuttoliikkeen kansalliset haasteet ja mahdollisuudet -teemasta. Paneelin vetäjänä oli johtaja Joakim Palme, Institutet för framtidsstudier. Vastaava ekonomi Simo Pinomaa, Elinkeinoelämän keskusliitto, toi esiin, että teollisuudessa on vain 1,5 prosenttia, rakentamisessa 2,7 prosenttia ja palveluissa 1,5 prosenttia maahanmuuttajia koko työvoimasta. Hänen mukaansa tarvitaan sillanrakentajia, että osuudet eri aloilla kasvaisivat. Johtaja Ahmed Akar, Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa, kertoi, että Helsingissä maahanmuuttajien osuus väestöstä on 10 prosenttia, mutta vain 3 prosenttia alueen työvoimasta. Hänen mielestään kotouttamislaki ei ole toiminut suomen kielen osalta. Lisäksi maahanmuuttajien työllistäminen on ollut kolmannen sektorin varassa, jolloin valtio ja kunnat ovat hänen mukaansa työllistäneet heikosti.

Kansanedustaja Heidi Hautala, Vihreät, totesi, että väestöllinen kehitys Suomessa on heikko ja tähän tulisi reagoida nyt ja jo nyt on liian myöhäistä. Pakolais- ja maahanmuuttotyön päällikkö Leena-Kaisa Åberg, Punainen risti, puhui maahanmuuttajien haavoittuvuudesta ja kertoi, että paljon ihmisiä elää maan alla piilossa. Näiden ihmisten joukossa on epävarmuutta ja määrät ovat varsin suuria. Perheet elävät puolilailisuuden tilassa, jolloin lapset voivat käydä koulua. Hän kysyikin, että voiko valtio toteuttaa toista osaa ja jättää toisen osan tunnustamatta? Lopuksi tuottaja Ozan Sunar, Ruotsi, totesi, että koko Eurooppa haluaa ja tarvitsee maahanmuuttajia. Tähän vaikuttaa luonnollisesti se, että Eurooppa ikääntyy ja myös monet muut Euroopan ulkopuoliset valtiot, kuten USA, Kanada ja Japani.